

KULTTUURIPERINTÖ JA TIETO

TAVOITE

Kulttuuriperintö on tunnistettu yhteiskunnalliseksi voimavaraksi, huoltovarmuuden ja henkisen kriinkestävyyden ja resilienssin yhdeksi perustaksi.

TOIMENPITEET

1. Edistetään kulttuuriperintöstrategian toteutumista ja sisällytetään kulttuuriperintö osaksi eri sektoreiden ja organisaatioiden strategioita ja ohjelmia.
2. Huolehditaan kulttuuriperintö-, kulttuuriympäristö- ja arkistotietovarantojen säilyttämisen ja käytön fyysisen ja kansallisen digitaalisen infrastruktuurin jatkuvuudesta ja uudistamisesta.
3. Vahvistetaan varautumista kulttuuriperintöalalla lisäämällä yhteistyötä viranomaisten ja sidosryhmien kesken ja käynnistämällä tarvittavat toimet kohteiden suojelun kehittämiseksi mm. Haagin yleissopimuksen mukaisesti.
4. Vahvistetaan viranomaisyhteistyötä EU:n tasolla kulttuuriesineiden maastavientiin ja maahantuontiin sekä Ukrainan jälleenrakentamiseen liittyen.

TAVOITE

Kulttuurialaa koskeva tutkimus-, tilasto- ja tietoperusta on kattava ja ajantasainen sekä kansallisesti ja kansainvälisesti vertailukelpoinen ja hyödynnettävissä.

TOIMENPITEET

5. Vahvistetaan kulttuuria koskevan tietoperustan ylläpitoa, kehittämistä ja hyödyntämistä valtionhallinnossa.
6. Varmistetaan taiteen ja kulttuurin sekä taiteellisen tutkimuksen jatkuvuus.
7. Panostetaan kulttuurin vaikutuksien monipuoliseen arviointiin, seurantaan ja tulosten julkaisuun.
8. Laaditaan selvitys kulttuuripoliittikan ja luovan talouden kasvustrategian vaikuttavuuden seurannan uusista indikaattoreista ja pilotoidaan datankeruu ja analysointi.

TAVOITE

Kulttuuriympäristöjen ja arkkitehtuurin arvostus on lisääntynyt.

TOIMENPITEET

9. Kehitetään kulttuuriympäristöjä erilaisten alueiden tarpeisiin luomalla toimintamalleja vajaakäyttöisen rakennuskannan arvottamiseen sekä kehittämällä olemassa olevan ja vajaakäyttöisen rakennuskannan ja rakennusperintökohteiden käyttöä.
10. Edistetään kestävää arkkitehtuuria ja tuetaan paikallista arkkitehtuuripoliittista toimintaa Suomen arkkitehtuuripoliittisen ohjelman mukaisesti.

LUOVUUS JA TUOTANTO

TAVOITE

Taide- ja kulttuurialan ammattilaisten työskentelyedellytykset ja toimijoiden välinen yhteistyö paranevat.

TOIMENPITEET

11. Kirja-alasta laaditaan selvitys ja valmistellaan kansallinen toimenpideohjelma kirjallisuuden tukemiseksi.
12. Varmistetaan, että työttömyysturvalain yhdistelmävakuutuksen lainsäädäntöhankkeessa huomioidaan myös apurahatulo.

TAVOITE

Taiteilijoiden sekä taide- ja kulttuurialan ammattilaisten rahoitus-, yrittäjyys- ja liiketoimintaosaaminen vahvistuu.

TOIMENPITEET

13. Edistetään taiteilijoiden ja alan yrittäjien edellytyksiä toimia luovan talouden rakenteissa sekä kasvattaa rahoitusosaamista.
14. Vahvistetaan luovien alojen ammattilaisten liiketoimintaosaamista.

TAVOITE

Kulttuuri- ja luovien alojen toimijoiden immateriaalioikeusosaaminen ja neuvottelutaidot paranevat erityisesti kansainvälisessä toiminnassa.

TOIMENPITEET

15. Tehostetaan kansallisen aineettomien oikeuksien (IPR) strategian toimeenpanoa erityisesti IP-neuvonnan ja tiedonsaannin osalta.

TAVOITE

Kulttuuritoimijoiden rooli yhteiskunnan henkisen kriisinkestävyyden avaintoimijoina on vahvistunut.

TOIMENPITEET

16. Vahvistetaan kulttuuritoimijoiden ymmärrystä roolistaan osana yhteiskunnan turvallisuutta.
17. Huolehditaan kulttuurin monimuotoisuudesta yli kieli- ja kulttuurirajojen.
18. Varmistetaan taide- ja kulttuurialan taiteellisen ja tieteellisen vapauden toteutuminen lainsäädännössä, strategisissa linjauksissa sekä julkisten varojen suuntaamisessa.
19. Panostetaan kaikenikäisten hyvän medialukutaidon ja informaatiolukutaidon ylläpitämiseen päivitettyjen kansallisten mediakasvatuslinjausten mukaisesti.

KEHITYS. LEVITYS, JAKELU JA MARKKINOINTI

TAVOITE

Luovan alan elinkeinotoiminnan tukeminen ja kasvustrategian toimeenpano. Luovien alojen BKT-osuuden nostaminen, viennin edistäminen ja kansainvälisten rakenteiden vahvistaminen.

TOIMENPITEET

20. Vahvistetaan TKI-toimintaa kulttuurialalla ja luovilla aloilla ottamalla huomioon kulttuurialan ja luovien alojen tarpeet valtion TKI-rahoitusta suunniteltaessa.
21. Luodaan kulttuuri- ja luoville aloille soveltuvia rahoitusmalleja investointeihin, pääomittamiseen, yhteisötalouteen ja osuustoimintaan sekä kumppanuuksia julkisten ja yksityisten rahoittajien välille.
22. Vahvistetaan julkisten ja yksityisten rahoittajien välistä yhteistyötä ja julkisten rahoitusvälineiden yhteensovittamista sekä käynnistetään keskustelu aineettoman omaisuuden arvon määrittelystä.
23. Vahvistetaan kansainvälistymisen tukirakenteita sekä rahoitusinstrumentteja.
24. Vahvistetaan suomalaisen taiteen ja kulttuurin osuutta vienninedistämismatkojen ja valtiovierailujen ohjelmissa sekä ajoittamalla niitä merkittävien taide- ja kulttuuritapahtumien yhteyteen sekä Suomessa että maailmalla.

TAVOITE

Arvoketjun toimivuuden parantaminen ja ekosysteeminen yhteistyö.

TOIMENPITEET

25. Kannustetaan kuntia, maakuntia ja korkeakouluja luovan talouden vahvistamiseen esim. toteuttamalla hautomo- ja kiihdyttämötoimintaa. Vahvistetaan kasvusopimusmenettelyn toimeenpanoa.
26. Kannustetaan luovien alojen yrityksiä yhteistyöhön korkeakoulujen ja tutkimuslaitosten kanssa.
27. Vahvistetaan taiteen ja kulttuurin eri alojen sillanrakentajien / välittäjäportaan toimintaa.
28. Valtion kehittämisrahoitusta suunnataan kulttuuri- ja luovien alojen uudistamiseen ja toimintamallien ja palveluiden kehittämiseen arvoketjujen toteuttamiseksi.
29. Vahvistetaan kulttuuri- ja luovan alan toimijoiden tekoälyosaamista sekä heidän valmiuksiaan hyödyntää tekoälyä luovassa työssä.

TAVOITE

Tekijöiden taloudelliset ja moraaliset oikeudet on turvattu.

TOIMENPITEET

30. Kehitetään tekijöiden oikeudet turvaavaa tekijänoikeuslainsäädäntöä, tekijänoikeusdatan hallinnoinnin teknistä infrastruktuuria sekä ratkaisuja digitaalisen ja muun teknisen kehityksen (ml. tekoäly) erityiskysymyksiin.
31. Tehostetaan keinoja piratismiin torjumiseksi vahvistamalla oikeudenhaltijoiden tiedonsaantioikeuksia loukkaustapauksissa ja varmistamalla tehokkaiden tutkintakeinojen käyttömahdollisuus.

KULUTUS, KÄYTTÖ, OSALLISTUMINEN JA ARVOSTUS

TAVOITE

Taide- ja kulttuuripalveluja on saatavilla eri puolilla Suomea.

TOIMENPITEET

32. Lisätään kannusteita aktiiviseen ja kestäväan kulttuurin kuluttamiseen
33. Kehitetään eri toimijoiden välisiä yhteistyöhön kannustavia rakenne-, rahoitus- ja toimintamalleja kulttuuripalveluiden järjestämiseen ja tuottamiseen.
34. Selvitetään valtionperintöjen kohdentamista ohjatusti kulttuuriin.
35. Tuetaan kulttuuriorganisaatioiden valmiuksia tuottaa ja hyödyntää digitaalisia palveluita yleisöiden tavoittamisessa.
36. Kehitetään kulttuuridatan hyödyntämisen liiketoimintamalleja taiteen, kulttuurin ja kulttuuriperinnön näkyvyyden, saatavuuden ja vaikuttavuuden kasvattamiseksi.

TAVOITE

Lapset ja nuoret ovat aktiivisia taiteen ja kulttuurin kuluttajia ja tekijöitä.

TOIMENPITEET

37. Toteutetaan Kansallista lukutaito-ohjelmaa 2030 ja lukutaitostrategiaa sekä ohjelman seuranta.
38. Parannetaan taide- ja kulttuuripalveluiden saatavuutta ja saavutettavuutta lapsille ja nuorille kaikkialla Suomessa ja edistetään kulttuuri-, taidekasvatus- ja opetustoimijoiden yhteistyötä.
39. Vahvistetaan lasten ja nuorten näkemysten ja toiveiden huomioimista sekä madalletaan osallistumisen kynnystä.

TAVOITE

Eri väestöryhmien ja eri taustoista tulevien ihmisten osallistumis- ja toimintamahdollisuudet taide- ja kulttuurialalla ovat yhdenvertaiset.

TOIMENPITEET

40. Vahvistetaan kirjastojen roolia eri väestöryhmiä tavoittavan kulttuuriosallisuuden edistäjinä ja kirjastopalveluiden tarjoajana.
41. Huolehditaan eri tavoin syrjäytymisvaarassa olevien osallistumismahdollisuuksien toteutumisesta.
42. Huolehditaan, että kulttuurisen moninaisuuden, yhdenvertaisuuden ja kotoutumisen edistäminen on osa valtioneuvoston kulttuuripolitiikan toimeenpanoa.
43. Vahvistetaan moninaisuutta koskevaa tietoperustaa.
44. Saamelaisen kulttuurin, taiteen ja kulttuuriperinnön edistämiseksi tehdään yhteistyötä neljän valtion Saamelaiskäräjien sekä kulttuuri- ja kulttuuriperinnöstä vastaavien viranomaisten kanssa.

TAVOITE

Kulttuurihyvinvointitoiminnan rakenteet ovat kehittyneet ja vakiintuneet.

TOIMENPITEET

45. Lisätään kannustimia hyvinvointialueiden ja kuntien rahoitusjärjestelmään kulttuurin hyvinvointivaikutuksien hyödyntämiseksi (mm. HYTE-kerroin).
46. Lisätään nuoriso-, sosiaali- ja terveysalan ammattilaisten koulutuksessa ja täydennyskoulutuksessa taide- ja kulttuurialan sekä kulttuurihyvinvoinnin tuntemusta ja osaamista sekä vahvistetaan kyvykkyyttä sen hyödyntämiseen.
47. Vahvistetaan kulttuurihyvinvointitoimintaan liittyvää moniammatillista erityisosaamista ja vakiinnutetaan se osaksi kaikkien hyvinvointialueiden toimintaa, painopisteenä syrjäytymisen ehkäisy.

ARVOKETJUN LÄPÄISEVÄT TOIMENPITEET

TAVOITE

Kulttuurin rooli ulkosuhteiden hoidossa on vahvistunut ja kansainvälistyminen tuottaa luoville aloille näkyvyyttä ja ansaintaa.

TOIMENPITEET

48. Laaditaan kulttuurin poikkihallinnollinen kansainvälistymisstrategia.
49. Laaditaan toimintamalli kulttuuri- ja luovien alojen systemaattiseen ja pitkäjänteiseen näkyvyyteen maakuvatyössä ja viennin edistämisessä ja vahvistetaan luovien alojen yritysten kansainvälistä tunnettuutta maakuvatyön avulla.

TAVOITE

Kulttuuripolitiikan poikkihallinnolliset yhteistyörakenteet ovat vahvistuneet.

TOIMENPITEET

50. Asetetaan kulttuuripoliittisen selonteon toimeenpanon tueksi ylivaalikautinen toimielin.
51. Vahvistetaan kulttuurin toimialan alueellista viranomaisyhteistyötä luomalla pysyvät yhteistyön ja ohjauksen käytännöt kulttuurin hallinnonalan virastojen ja elinvoimakeskusten välille.
52. Selvitetään mahdollisuutta perustaa toimielin Tutkimus- ja innovaationeuvoston (TIN) yhteyteen omaksi kulttuuri- ja luovien alojen jaostoksi.

TAVOITE

Valtionavustusten strategisuus ja ennakoitavuus on vahvistunut ja taide-, kulttuuri- ja luovien alojen rahoituspohja on kasvanut ja laajentunut eri sektoreiden yhteistyön tuloksena.

TOIMENPITEET

53. Lisätään rahoituksen ennakoitavuutta ja strategisuutta ottamalla käyttöön monivuotiset yleisavustukset sekä suuntaamalla hankerahoitusta selonteon toimeenpanoa edistäviin tarkoituksiin.
54. Suunnataan hankeavustuksia strategisesti selonteon toimeenpanoa edistäviin tarkoituksiin kuten kulttuuri- ja luovien alojen uudistamiseen ja toimintamallien ja palveluiden kehittämiseen.
55. Tehostetaan kansallisesti hallinnoitujen EU-ohjelmien välistä tiedonkulkua ja lisätään yhteistyötä kulttuuria koskevien tavoitteiden asettamisessa.
56. Käynnistetään eri rahoittajien välinen vuosittainen tulevaisuusfoorumi rahoituspohjan laajentamiseksi, vaikuttavuuden kasvattamiseksi ja päällekkäisyyksien karsimiseksi.
57. Vahvistetaan Sitran roolia suomalaisen kulttuurin tukijana.
58. Selvitetään mahdollisuuksia uusille verokannustimille, joilla kannustetaan taiteen sekä kulttuurituotteiden ja -palveluiden ostoon ja kuluttamiseen.
59. Selvitetään verotuksen kehittämistoimia taiteen ja kulttuurin yksityiseen hankkimisen, kuluttamisen ja säilyttämisen edistämiseksi.
60. Toteutetaan lahjoitusten verovähennyksen laajentaminen.
61. Kannustetaan työnantajia myöntämään työntekijöilleen täysimääräisesti kulttuuri- ja liikuntaetuuksia.

TAVOITE

Kulttuurin edistäminen toteutuu osana Agenda 2030:n kansallista toimeenpanoa.

TOIMENPITEET

62. Laaditaan toimenpiteet kulttuurin edistämiseksi kestävän kehityksen kontekstissa osana kansallista kestävän kehityksen strategiaa 2022–2030 sekä Agenda 2030:n kansallista toimeenpanoa.
63. Kehitetään seurantamenetelmiä, joilla voidaan osoittaa ja seurata kulttuurin osuutta kestävässä kehityksessä.
64. Luodaan käytännöt kulttuurialalla ja luovilla aloilla kehitettyjen kestävyystyökalujen ylläpitoon sekä kestävyysosaamisen kehittämiseen ja jakamiseen.